

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 17/2025-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Okresného úradu Žilina, katastrálneho odboru**, Vysokoškolákov 8556, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Žilina sp. zn. 13C/41/2024 z 15. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Okresný úrad označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 17. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) napadnutým uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorého zrušenie navrhuje.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že napadnutým uznesením uložil okresný súd okresnému úradu poriadkovú pokutu v sume 1 000 eur v konaní žalobcov (■■■■■, ■■■■■, ■■■■■ a ■■■■■) proti žalovanej (■■■■■) o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti vedenom okresným súdom pod sp. zn. 13C/41/2024.

3. V označenom súdnom konaní okresný súd vyzval okresný úrad 10. septembra 2024 na oznámenie informácií špecifikovaných v samotnej výzve, a to v lehote 15 dní od jej doručenia. Požadované informácie sa týkali katastrálneho konania vedeného okresným úradom vo veci, v ktorej ako účastníci vystupovali sporové strany označeného súdneho konania. Okresný úrad výzvu prevzal 11. septembra 2024, pričom na túto nijakým spôsobom nereagoval.

4. Okresný súd tak zaslal 3. októbra 2024 okresnému úradu urgenciu a opätovne požiadal o bezodkladné oznámenie požadovaných informácií. Vo výzve bol okresný úrad upozornený

na skutočnosť uloženia poriadkovej pokuty v prípade, že na výzvu nebude reagovať. Okresný úrad prevzal v poradí druhú výzvu 4. októbra 2024, pričom na túto nijakým spôsobom nereagoval.

5. Následne okresný súd napadnutým uznesením okresnému úradu uložil poriadkovú pokutu v súlade s § 102 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) na hornej hranici zákonnej sadzby, keďže išlo o opakované neuposlušnosť príkazu súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Okresný úrad ako sťažovateľ namieta vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu jeho arbitrárnosť, nezákonnosť a neproporcionalitu. V tejto súvislosti argumentuje, že časť požadovaných informácií bola zrejmá aj z verejne dostupného katasterportálu, najmä čo sa týka totožnosti účastníkov katastrálneho konania a predmetu zmlúv.

7. Zdôrazňuje, že odpoveď na výzvu doručil 18. októbra 2024, t. j. 37 dní od prvej výzvy, pričom argumentuje, že okresný súd mohol v súdnom konaní pokračovať aj bez odpovede na výzvu. Akcentuje skutočnosť, že od doručenia odpovede okresným úradom nebolo v označenej súdnej veci nariadené pojednávanie. Okrem toho požadované informácie mohol okresný súd zistiť aj od sporových strán, ktoré sú totožné s účastníkmi katastrálneho konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým bola okresnému úradu v označenom súdnom konaní uložená poriadková pokuta za sťaženie postupu súdu z dôvodu neuposlušnosti príkazu na predloženie požadovaných informácií katastrálneho konania vedeného okresným úradom, ktorého účastníkmi sú sporové strany v označenom súdnom konaní.

9. Ústavný súd vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti už vyslovil právny názor, podľa ktorého rozhodnutie o uložení poriadkovej pokuty je v zásade spôsobilé neprípustným spôsobom zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, a preto takéto rozhodnutia podliehajú súdnemu prieskumu z hľadiska rešpektovania zásad spravodlivého procesu vo všetkých jeho aspektoch (m. m. I. ÚS 41/2015, IV. ÚS 562/2018).

10. V úvodnej časti tohto rozhodnutia sa ústavný súd zároveň s dôrazom na to, že sťažovateľom je okresný úrad, zaoberal prednostne v súlade s § 56 ods. 2 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prvoradou otázkou existencie aktívnej procesnej legitímácie okresného úradu na podanie ústavnej sťažnosti. Z citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež, a to prednostne, posúdiť, či v prípade podaného návrhu nie je tento uplatnený subjektom, ktorý je osobou na jeho podanie zjavne neoprávnenou.

11. Ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ústavy je individuálnym právnym prostriedkom na ochranu ústavne zaručených základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb. Definičným znakom pojmu ústavná sťažnosť je zásah orgánu verejnej moci do týchto základných práv alebo slobôd. Zmyslom a účelom ústavnej sťažnosti je ochraňovať fyzické osoby a právnické osoby pred zásahmi do základných práv alebo slobôd predovšetkým zo strany orgánov štátu [rozhodnutiami, opatreniami alebo iným zásahom (II. ÚS 187/03 v spojení s I. ÚS 29/97 a IV. ÚS 197/03, II. ÚS 19/04)].

12. Predpokladom procesnej legitímácie na podanie ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že fyzická osoba alebo právnická osoba má spôsobilosť byť nositeľom základných práv a slobôd. V zásade nie je vylúčené, aby aj orgány verejnej moci (štátne orgány), ktorým nepochybne je aj okresný úrad ako sťažovateľ v tu prejednávanej veci, podali ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy (napr. vo vlastníckych sporoch, ak vystupujú v súkromnoprávných vzťahoch v rovnom postavení s ostatnými sporovými stranami). Môžu tak však urobiť iba vtedy, ak je splnená podmienka, že v konkrétnom prípade mohli byť a aj v skutočnosti boli nositeľmi ústavou zaručených základných práv alebo slobôd. Orgán verejnej moci (štátny orgán) môže podať ústavnú sťažnosť, len ak je postihnutý ako „každý“, a nie ako „nositeľ verejných úloh (verejného záujmu)“, resp. pri výkone právomocí štátu. Pokiaľ štát vystupuje v príslušnom právnom vzťahu ako subjekt verejného práva a súčasne ako nositeľ verejnej moci, z povahy veci vyplýva, že nie je a ani nemôže byť nositeľom (subjektom) základných práv a slobôd (obdobne pozri II. ÚS 19/04 a II. ÚS 80/09, II. ÚS 21/2020).

13. V konkrétnych okolnostiach veci podal ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy okresný úrad, ktorý má v označenom súdnom konaní vedenom okresným súdom, v ktorom bolo vydané napádané uznesenie, postavenie subjektu verejného práva (miestny orgán štátnej správy), a nie sporovej strany. Zároveň však nevystupuje ako nositeľ verejnej moci, keďže bol okresným súdom vyzvaný na predloženie požadovaných informácií týkajúcich sa vkladového konania vedeného okresným úradom v súlade s § 102 ods. 1 CSP, t. j. výzva síce smerovala subjektu odlišnému od sporových strán, tento však priamo nevykonával jemu zverené zákonné právomoci ako orgán verejnej moci [výkon miestnej štátnej správy na úseku katastra podľa § 11 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov]. Za týchto okolností preto okresný úrad možno považovať za osobu, ktorá je nositeľom základných práv a slobôd vrátane označeného základného práva na súdnu ochranu, a teda aj osobu, ktorá je oprávnená namietat' porušenie základných práv ústavnou sťažnosťou pred ústavným súdom.

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa z pohľadu toho, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia iné dôvody vyplývajúce z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu, ktorého vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01, IV. ÚS 456/2023). Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci

v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v civilnom sporovom konaní (m. m. IV. ÚS 456/2023). Takýmto predpisom je v posudzovanej veci Civilný sporový poriadok.

16. Z rozhodovacej praxe všeobecných súdov vyplýva, že rozsah odôvodnenia uznesenia sa vždy spravuje povahou veci a charakterom, resp. významom uznesenia. Niektoré uznesenia sa svojim významom približujú významu rozsudku, preto musia mať aj náležitosti vyžadované týmto ustanovením, keďže to vyžaduje povaha veci. Iné uznesenia, ktoré napríklad upravujú len procesný postup pri vykonávaní dôkazov alebo ktorými sa pripravuje súdne konanie, prípadne ukladá poriadková pokuta, stačí odôvodniť len stručne, ak odôvodnenie zákon vôbec vyžaduje (IV. ÚS 456/2023).

17. Aj judikatúra ústavného súdu sa prikláňa k názoru, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka, resp. strany v spore na súdnu ochranu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, III. ÚS 25/06). Skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom všeobecného súdu, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu.

18. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu a dôvodmi, pre ktoré došlo k uloženiu poriadkovej pokuty sťažovateľovi, ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd ústavne udržateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu by bolo možné považovať za arbitrárne za predpokladu, že by bolo v zrejmom rozpore s platným právom. Ako z už uvedených záverov vyplýva, okresný súd však v danom prípade postupoval v súlade s Civilným sporovým poriadkom, ktorý ho oprávňuje jednak k výzve (kohokoľvek) na oznámenie skutočností, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie súdu v súlade s § 190 CSP, a jednak aj k uloženiu poriadkovej pokuty pri porušení uloženej povinnosti [§ 102 ods. 1 písm. c) CSP]. Výkon tejto právomoci zo strany okresného súdu v súlade s príslušným procesnoprávnym predpisom nedecimujú argumenty sťažovateľa o tom, že požadované informácie si mohol okresný súd zadovážiť od samotných sporových strán, ako ani to, že od momentu poskytnutia informácií okresný súd nenariadil pojednávanie vo veci. Dožiadaná osoba totiž nemá oprávnenie posudzovať, či požadované informácie majú alebo nemajú význam pre konanie a rozhodnutie súdu. Je povinná príkaz súdu bez podmienok poslúchnuť, pričom nerešpektovanie príkazu môže byť sankcionované uložením poriadkovej pokuty. Nie je pritom pochybnosť o tom, že požadované informácie sa bytostne dotýkajú výkonu právomoci okresného úradu ako dožiadaného orgánu.

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

20. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty

ich nezávislého súdneho rozhodovania (m. m. III. ÚS 152/2017, II. ÚS 285/2018). Z pohľadu ústavného prieskumu sťažovateľovej veci postačuje konštatovať, že napadnuté uznesenie obsahuje opis rozhodujúcich skutočností v takom rozsahu, ktorý umožňuje prijať záver, že konanie sťažovateľa ako dožiadaného subjektu verejného práva naplnilo zákonné podmienky na uloženie poriadkovej pokuty, keďže okresný úrad neuposlúchol príkaz okresného súdu, a preto nemožno konštatovať svojvoľný postup konajúceho okresného súdu.

21. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, keďže medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu nezistil vzájomnú príčinnú súvislosť odôvodňujúcu prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu